

ERDÉLYI KÖZ- ÉS MEZŐGAZDA- SÁGI HAVI FOLYÓIRAT

GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

A lapfelügyelő bizottság irányítása mellett
szerkeszti és kiadja:

TÖRÖK BÁLINT
az E. G. E. igazgatója.

BCU Cluj University Library

ROVATVEZETŐK:

- BODOR KÁLMÁN
- BORÓCZY LÁSZLÓ
- FARKAS ÁRPÁD
- GYALUI SÁNDOR
- KONCZ GYÖRGY
- KORPONAY KORNÉL
- KORPONAY FERENC
- DR. OBERDING JÓZSEF
- DR. RÉCSEY LAJOS
- DR. SCHILLING DEZSÓ
- DR. SZENTKIRÁLYI SAMU

Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai az Erdélyi Gazdát tagsági illetmény fejében kapják.

Nem tagok részére az előfizetési díj egy évre 80 L.

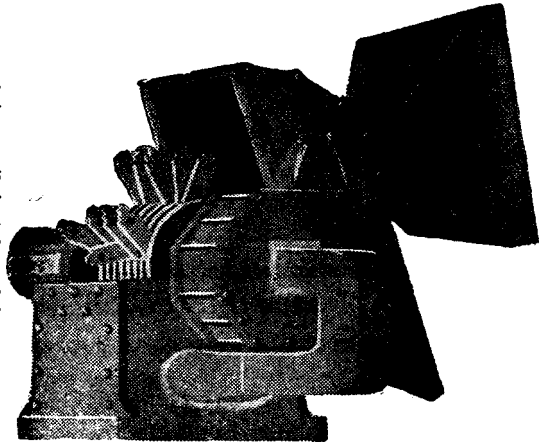
A LAP AZ E. G. E. TULAJDONA.

310. Erdélyi Muz. Egylet könyvtára
Cluj
t. p.
Kolozsvar
Biblioteca Universitatii
Hátralék _____ leu

MEDICAGO egyetemes örlő- és zúzógép a mezőgazdaság megsegítője

Egy munkafolyamattal tetszés szerinti finomságra örlő lucernát, lóherét, baltacimet és minden egyéb szálas takarmányt, morzsolt és csöves tengerit, árpát, rozsot és minden egyéb szemes terményt, tengeriszár-tépésre, olajpogácsa őrlésére is kiválóan alkalmas. Teljesítménye rendkívül nagy, teljesen hidegen örl. Felül-mul minden eddigi örlőgépet.

Ipari célokra is alkalmas!

Szén, kocsz, mészkő, papir, parafa, faszén, csont, üveg, fűrészpor, cement, só, cukor, paprika, műtrágya, asbest, gipsz, téglá, égetett cserép, chamotte, andesit, bazalt stb. őrlésére és zúzására.

KÉRJEN AJANLATOT!

Vezérképviselet:

KÉRJEN AJANLATOT!

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 63.

Ne feledkezzünk meg a **gyümölcskert** mellett a **házikert**ről sem.

FUTÓRÓZSÁT,

magastörzsü- és bokorrózsát, mindenféle disz- és virágzó bokrokat, évelőket stb. elismerten a legjobb minőségben szállít:

Ambrosi, Fischer és Társai Rt.
Ajud.

Biztosítsunk

a mi

intézetünkknél, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcso díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

ERDÉLYI GAZDA

KÖZGAZDASÁGI ÉS MEZŐGAZDASÁGI FOLYÓIRAT

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS KOZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP
ELSEJÉN

S Z E R K E S Z T I T Ö R Ö K B Á L I N T A Z E. G. E. I G A Z G A T Ó J A

Az erdélyi magyar mezőgazdasági szakoktatás.

Hosszas nehéz nyomás sulya alatt csak lassan érlelődött meg az erdélyi magyar mezőgazdasági szakoktatás kérdése annyira, hogy az első erdélyi magyar alsó fokú gazdasági iskola ezelőtt 3 évvel megnyilhatott I. G. Duca (Cristur) az unitárius, egyház égisze alatt. Az 1934. évben már a róm. kath. egyház is berendezte a jernuti birtokán megmaradt kastélyt egy gazdasági népiskola céljaira és az 1935. évben ismét két új magyar nyelvű gazdasági iskola nyílik meg Erdélyben. Az egyiket az erdélyi református egyházkerület alapította Aiud mellett a Bethlen kollégium birtokán Cimburdon, a másikat a róm. kath. egyház targonu-săucesei régi gimnáziuma épületében.

Nagy örömeinkre szolgál a mezőgazdasági kultúra négy pillérének építése. Ezekre az iskolákra régóta nagy szüksége volt Erdély magyar földmivelő népének. Meg vagyunk győződve, hogy a magyar élni akarás, tanulási és haladási vágy, minden gazdasági iskolát állandóan benépesítve fog tartani. A milliós erdélyi magyar gazdaifjúságnak így is csak egy csekély töredéke fog szakoktatásban részesülni.

Ha elindultunk ezen az uton, nem szabad megállanunk és előre látással tovább kell haladnunk lépésről lépésre. Gondoskodnunk kell egy gazdasági középiskola felállításáról is, ahol a 4 gimnáziumot végzett ifjak nyerhetnek gazdasági kiképzést úgy, mint régen ez a gazdasági tanintézetekben történt 6 gimnázium elvégzése után. Látjuk, hogy az érettségi vizsgákon mennyire háttérbe vannak szorítva az erdélyi magyar ifjak. Legutóbb is alig 16%-át engedték át a szeptemberi érettségi vizsgákra álló kisebbségi diákoknak. A négy felső gimnázium helyett sokkal értékesebben fölti a kö-

zépirtokos fia az idejét a gazdasági középiskolában, ahol már az életre tanul és mire gimnáziumi érettségi elé kerülne, gazdasági oklevelet kaphat. Akadémiát végzett ifjakra is lesz és van szükség a tanterv pótlása és biztosítása céljából, de a 200 holdas birtokok kezeléséhez és vezetéséhez elegendő alapot nyújt a gazdasági közpiskola. 200 holdas birtokok még vannak magyar kézen szép számmal és ezek vezetésére is kell megfelelő gazda neveléséről gondoskodnunk a rendelkezésünkre álló eszközök és módok keretein belül. Ez az iskola is az első évtől biztosan benépesülne és sok jó gazdát nevelne a köz javára.

Milyen legyen az erdő?

Irta: Béky Albert.

Ha a gazda kimegy a mezőre és szétnéz a vetések között, szinte szempillantás alatt meg tudja ítélni jó, közepes vagy gyenge mivoltukat és azt is, hogy mi bennük a hiba vagy hiány. A gazdának ezt a képességét nemcsak a gyakorlat alakítja ki, hanem főként az, hogy ismertek előtte a mezei termények olyan jellegei, melyek alapján minőségük már ránézéssel is megállapítható. Cikkemben az erdőre vonatkozóan igyekszem olyan jellegeket előtárni, amelyekből az erdő minőségére egyszerű rátekintéssel is következtethetünk.

A könnyebb megérthetés kedvéért jónak látom előrebocsátani a következőket. Sarjadó, az, amelynek fái tuskó, tő vagy gyökér sarjadzásából keletkeztek a szálerdő fái pedig magból keltek. A sarjerdő jóval gyorsabban nő, mint a szálerdő, de gyarapodását jóval hamarabb is lecsökkenti és faegyedeinek mind magassági, mind vastagsági mérete jóval alatta marad a szálerdő fáiénál.

Az erdő faállományait koruk szerint korosztályokba szoktuk sorozni. Sarjerdőnél ezek a korosztályok tizévesek, a szálerdőnél pedig huszévesek. A korosztályok faállományainak megközelítő jellegzésére szavakat is használunk, amelyek segítségével a jelleg legrövidebb megadása mellett könnyíthetünk a beszéden és a megértésen. Így szoktuk mondani, hogy szálerdőnél az I. (1—20 éves) korosztályba tartozó állomány fiatalos; a II. (21—40 éves) korosztálybeli állomány léces; a III. (41—60 éves) korosztálybeli rudas s a többi idősebb korosztálybeli állomány szálfás, rövidebben szálas erdő. Sarjerdőnél a 10 éves korosztályok jellege körülbelül megfelel a szálerdő 20 éves korosztályaiénak. Így esik meg, hogy sarjerdő is lehet szálas erdő, — nem lehet azonban szálerdő még akkor sem, ha fáinak mérete (magasabb kornál) eléri a szálerdő fáiét és maga a gazdálkodás is (vágásforduló, felújítás, stb.) szálerdő módjára történik benne.

Lássuk ezután előbb az erdő képét kívülről nézve és aztán az erdőt alkotó faállományok belsejét.

Az erdő talaját a rajta álló faállomány tartja jó karban, sőt termőerőben folyton gyarapítja azzal, hogy védi a nap és szél káros behatásától s hulladékaival (lomb, gallyak stb.) trágyázza. Fontos dolog tehát, hogy az erdő belseje a szélfúvás ellen nemcsak a talajnak és trágyájának (az alomnak), de magának a fatenyészetnek nyugodalma javára is védve legyen. Ezt a célt szolgálja a földig ágas-galyas fákból és eszerjékből-bokrokból alkotott erdőszegély. Ez védi meg legjobban a szélső állomány határfáit a széldöntés ellen is. Ennek az erdőszegélynek kell elsősorban szemünkbe ötleni, ha az erdő felé közeledünk. Olyannak kell ennek lennie, hogy a madárnak is rést kelljen keresni rajta, ahol az erdő belsejébe berepülhet. Ilyen szegély mögött a vad is biztonságban érzi magát az erdőben, s ha ki akar onnan jönni, nyugodtan kijöhet a legszélre, ott is bátorosan szemlélheti a külső tájat. Biztos fészkelő- és búvóhelye ez a hasznos éneklő madaraknak is.

Kisebb, 15—25 kat. holdig terjedő erdőtest belsejében főleg az erdő összefüggésének megszakítása, nagyobb erdőtest azonban szükséges éppen úgy tagokra bontani, mint a mezei földet táblákra. Az erdő tagozásánál két, részben ellentétes szempont játszik közre. Egyik az, hogy az erdő összefüggésének megszakításával fát nem termő terület keletkezik, amit kerülnünk kell. A másik szempont pedig az, hogy a fának az erdőből való kiszállításához elég sűrű uthálózatnak kell lennie, az utak mente azonban hosszú részeket út az erdőn.

Az erdő tagozása a természetes megszakítások felhasználásával, utak és az ezeken felül még szükséges nyiladékok létesítésével olyan legyen, hogy egy-egy tag ugy 20—30, kezdetlegesebb viszonyok között legfeljebb 50—60 kt. holdat foglaljon magába.

Természetes, hogy ahol az erdő mellett megfelelő szélességű szabad tér van, ott az erdő szélén ott kell lennie a szegélynek is.

Ez volna az erdő külső képe. Lássuk most már a faállományokat belül, kezdve a fiataloson, amelyek legzsengőbbje az újulat, a régi letarolt faállomány nyomába lépő új nemzedék. Ez lehet magból vagy sarjból keletkezett. Előbbi létesülhetett vetéssel vagy mesterséges uton s a mesterséges ismét vetéssel vagy ültetéssel.

Magyarázatra nem szorulhat, hogy mindezek között legjobb a magból, természetes uton létrejött újulat, mert ez a legtermészetesebb. Ez akkor teljes sikerű, ha olyan sűrűn borítja a talajt, hogy fűféle gyomok csak szórványosan üthetik ki a csemeték közt a fejüket. Más szavakkal: az erdő felujulása, újulata akkor a legjobb, ha az idős faállomány védő lombátára alól úgy kerül át a talaj az újulat birtokába, hogy azt a fűfélék átmenetileg se szállhatják meg; az uralom a facsemetéké legyen.

Ha ezt az eszményi állapotot nem éri el az újulat, akkor legalább olyan sűrű legyen, hogy mielőbb záródjék. Általában 1,5, gyors növéssű fafajoknál 2 méterre legyenek egymástól a csemeték, hogy szép állomány nőhessen föl belőlük.

érthető, hogy ez már nem lehet helyénvaló, mert a fa éltető, tápláló szervei a levelek s olyan kis koronával, kevés levéllel csak hiányos lehet a fa táplálkozása, gyarapodása. Elsősorban tehát ebből a szempontból a léces-kor végén vagy a rudaskor elején legfeljebb annyira szabad fölszorulnia a koronának, hogy az a fa egész magasságának (hosszának) leglább felső ötödrészét borítsa. A fa ezután magasságában még tovább nő, de a korona alsó szintje már többnyire megmarad, minek folytán a famagasság és a korona függélyes terjedelme közötti arány (különbség) mindig kisebbedik. Kifejlett, vágásra érett fánál az a legmegfelelőbb, ha a korona magassága a fa egész hosszának negyed-, legfeljebb harmadrészét teszi. Ilyen korona mellett bőségesen táplálkozik, gyarapszik a fa s a törzs is kielégítő hosszúságu ágtiszta szálfát ad. Az ilyen törzsekből álló erdőre aztán a fakereskedő sem mondhatja, hogy: „Erdő az volna itt, de fa nincsen“.

A legutóbbi huzás milliós nyerevényei ismét beigazolták, hogy Erdély és Bánát **legszerencsésebb** árusítása a

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

Döntő huzás 1935 október 15.

Vásároljon sorsjegyet! / Ujítsa meg sorsjegyet!

Kérjen prospektust a csoportos játékról.

Industria Sârmei

Részvény-Társaság Cluj

Gyártelep: Câmpia-Turzii

Telefon 4-40 és 3-47. Táv. cím: „FERRUM“ Cluj

Hengerhuzal, betonvas, szegek minden mértékben, vasszeg, vashuzal fényes, lágyított, vashuzal rezezett, vashuzal horganyzott, acélhuzal, tüskéhuzal, butorugó, irodakapcsok, zsákkötöző drótok.

Gyümölcsstermelés

Rovatvezető: Korponay Kornél.

Mikor válnak a fák termőre?

A legtöbb új gyümölcsös telepítésénél az a kérdés merül fel legelőször, vajjon mikor hoznak a fák termést.

Azok a fajták, melyek csak jól kifejlett állapotban válnak termőre, hosszabb életűek, míg a már fiatal korban rendszeresen és bőven termők nem fejlődnek olyan sokáig, mint az előbbieik, mert gyorsabban kimerülnek és hamarább elhasználódnak.

A fajtáknak eme különböző tulajdonsága lehetővé teszi, hogy aki hamarább óhajtja gyümölestelepítésének hasznát élvezni, az ifjantermőket választ, viszont aki gyermekeire, sőt unokáira is gondol, az hosszabbéletű fajtákat ültet. Ha bármennyire indokolt is, hogy a mai rossz viszonyok között a gazda olyan termési ágra kényszerül, amiből előbb látja befektetett tőkéjének és munkájának hozadékát, gyümölcsös-telepítésénél mégsem szabad az eféle „racionálizmus“-t egoizmusig túlhajtani. Ezért olyan fajták is ültetendők, amelyek majd az utódoknak is jövedelmeznek. Milyen gyümölcsöt adna el ma pl. sok erdélyi gazda, ha apja, nagyapja önző módon csak magukra gondolnak s nem ültettek volna diófát, vagy pl. másánszki-almát, ponyikot?

*

Régebbi szorgos gyümölcészek, gondos feljegyzései és az újabbí céltudatos, rendszeres megfigyelések útján szerzett tapasztalatok alapján ma már ismerjük minden gyümölcsnem és minden fajta jellemző tulajdonságait, így élettartamukat és azt is, hogy mikor válnak termőre, mikor érik el terméshozamuk maximumát és mikor kezd a terméshozam csökkenni.

E tulajdonságokra nézve az itt következő táblázat szolgáljon némi áttekintésül.

POHL BÉLA műszaki tanácsos

mérnöki irodája

Cluj, Str. Iuliu Maniu 6. II. 3.

Elvállalja épületek tervezését, kivitelét vagy azok ellenőrzését, leszámolását. Mezőgazdasági területek és nedves épületek alagosövezésé, lecsapolását, öntözését, patak és folyamszabályozási, partbiztosítási, árvédelmi, forrás foglalási, vízvezetéki, gvári szennyvíz tisztítási, telekfelmérési, parcellázási munkálatok végrehajtását. — Víz: erőtelepek, turbinák, duzzasztó gátak tervezését és beépítését.

Tanáccsal szolgál és képviselőteket vállal a vízjogi törvénnyel kapcsolatos engedélyezési és vízrendőri ügyekben.

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Sorszám	Gyümölcsnem	Hány even- át nem hoz még termési	Életének melyik éveire esik a termőre- válás és melyik években fokozódik a termés hozam	Mely évek között termi hozamnak maximumát	Mely években áll be a termésök- kenés és végül ez elhalas
1	<i>Dió</i>	1—10—15	11—16—40	41—80—90	81—91—100
2	<i>Alma magas- és félmagas törzs</i>	1—7—12	8—13—20—25	21—26—40—50	41—51—50—60
3	<i>Alma bokor vagy güla (doucinnra oltva)</i>	1—6	7—20	21—35	36—40—45
4	<i>Alma bokor vagy güla (paradicsomalmára o)</i>	1—4	5—10	11—20	21—25—30
5	<i>Körte magas- és fél- magas törzs</i>	1—6—10	7—11—25—30	26—31—60	61—80
6	<i>Körte bokor vagy güla (vadoncra oltva)</i>	1—6	7—20	21—40	41—50—55
7	<i>Körte bokor vagy güla (nemes fajta megoncára oltva)</i>	1—5	6—15	16—30	31—35—40
8	<i>Körte bokor vagy güla (birsre oltva)</i>	1—4	5—12	13—20	21—25—30
9	<i>Cseresznye magas vagy félmagas (vadcserez- nyére oltva)</i>	1—5	6—19	20—40	41—50—55
10	<i>Cseresznye magas- vagy félmagas (pr. mahalebre oltva)</i>	1—4	5—14	15—25	26—35—40
11	<i>Meggu magas- v. félm.</i>	1—4	5—15	15—25—28	29—30—35—40
12	<i>Kajszin félmagas törzs</i>	1—5—6	6—7—15	16—25—30	26—31—35—40
13	<i>Kajszin bokor</i>	1—4—5	5—6—12	13—25	26—30
14	<i>Szilvák és ringló fél- magas törzs</i>	1—4—5	5—6—14—15	15—16—25	26—35—45
15	<i>Öszibarack bokor és fél- magas törzs</i>	1—2—3	3—4—5—6	6—7—10	11—12
16	<i>Birs félmagas törzs</i>	1—5—6	6—7—15	16—25	26—35—40
17	<i>Birs bokor</i>	1—4	5—12	13—20	21—30—35
18	<i>Mandula félmagas törzs</i>	1—3—4	4—5—6—7	7—8—15—18	16—19—20—25
19	<i>Naspolya bokor vagy félmagas törzs</i>	1—4	5—12	13—25	26—35
20	<i>Ribiszke magas törzs</i>	1—3	4—6	7—10—12	11—13—15—16
21	<i>Ribiszke bokor</i>	1—2	3—7	8—12	13—16—18
22	<i>Egres magas törzs</i>	1—3	4—6	7—10—12	11—13—15—16
23	<i>Egres bokor</i>	1—2	3—7	8—12	13—16—18
24	<i>Mogyoró bokor</i>	1—4—5	5—6—12	3—6—7	26—35—40
25	<i>Málna bokor</i>	1	2	13—25	7—8—9—10
26	<i>Kerti szamóca</i>	Már első év- ben keveset terem	1	2—3	4—5

Előbbi táblázat könnyebb megértéséhez még a következőket óhajtjuk hozzáfűzni:

A függőleges III. és IV. rovatoszlopok évszámái akként értelmezendők, hogy pl. a dió nem terem a magból való kikelésé-
től számítva általában a 10-ik életévig, de sok diófa nem hoz

addig termést, míg el nem éri a 15 éves kort. A nemesítéssel (oltással, szemzéssel) szaporított, tehát a 2.—20. és 22. sorszámok alatt felsorolt magas-, félmagas- és bokorgyümölcsfáknál a nemesítést követő év számítódik 1. (első) évek. Pl. a 2. sorszámú almának némelyik korábban termőreváló fajtáján a nemesítés utáni 8-ik évben mutatkozik már termés, míg másik fajta általában csak 13 éves korában kezd teremni. Igaz viszont, hogy vannak egészen fiatalon termő fajták, mint pl. a Mank almája, ez sokszor már 2 éves nemesítésen hoz néhány gyümölcsöt, de ezzel ellentétben vannak almafajták, amelyek 15—16 éves koruk előtt és körtefajták, amelyek 12—13 éves korukig nem hoznak termést. Tehát az évszám adatok itt mindenütt a nagy általánosságot jelentik. A 21., 23. és 24. sorszámú bokroknál, melyek dugványozás, illetve homlitás, vagy tőosztás útján szaporítottak az 1. (első) év onnan számítódik, amikor jól meggyökerezsedvén, végleges helyükre lettek kiültetve.

A IV. rovatoszlopban pl. az 5. sorszámú körténél szereplő 7—11 — 25—30 számcsoport azt jelenti, hogy némelyik körtefajta 7 éves korában válik termőre és a terméshozam a 25-ik évig állandóan fokozódik, míg másik fajta csak 11 éves korban hoz termést és mintegy 30 éves koráig növekedik a terméshozama.

Az V. rovat megértésére a következő példák szolgáljanak. A diónál jelzett 41—80—90 számok arra utalnak, hogy a dió 41 éves korától mintegy 80 éves korig terem legtöbbet, de némelyik diófa 90-ik évében sem csökkentette addigi termésmennyiségét. Vagy pl. a 2. sorszámú magas vagy félmagas törzsű alma némelyik fajtája az V. rovat szerinti 21-ik életévétől a 40-ikig, másik fajta 26.—50. évi élettartama alatt hozza legtöbb termését.

A VI. oszlop magyarázó példái: A 12. sorszámú kajszin egyik-másik fája 26-ik évétől kezd kevesebbet teremni és lassan gyengülve 35 éve táján elhal, más kajszinfa azonban 31 évig is erőteljes és csak 40 éves korában pusztul el.

Figyelembe veendő, hogy a legnagyobb terméshozamok állandósága és a fák életereje, életkora nagy mértékben függ a talaj- és égalji viszonyoktól, továbbá a megfelelő ápolástól (trágyázás, betegségek, élősdiektől való megvédés, szakszerű metszés stb., stb.). Fenti táblázat VI-ik rovatában pl. a diófa maximális életkoraként 100 év van feltüntetve, holott vannak 130 éves, esetleg még idősebb életerős, egészséges és rendszeren termő diófák is, viszont igen sok diófa, ha meg nem felelő altalajhoz érnek gyökerei, vagy pl. több évén át nagyobb fagyoktól, esetleg árvizektől szenvedett, nem éri el a 80 éves kort sem. A 18. sorszám alatt szereplő mandulafának legmagasabb életkorát a táblázat VI. rovata 20—25 évre teszi, viszont ha a fa nem áll meleg és igen védett fekvésben, valamint eléggé meszes s némileg szárazabb talajon, úgy sokkal hamarabb elpusztul, ellenben

minden tekintetben megfelelő helyen még 40 éves mandulafát is láthatni. Így veendő az őszibaracknál feltüntetett 12 éves átlagkor is, mert hiába ismerünk 20—25 éves őszibarackfákat is, a mi éghajlatunk alatt nagy átlagban ritkán éri el a gyümöles-nem a 15 éves kort.

*

További tájékoztatásul felsorolunk érési sorrendjükben néhány alma- és körtefajtát, amelyek nagyon korán és olyanokat is, amelyek csak jól kifejtett koorukban, tehát későn válnak termőre.

Igen fiatalon hoznak már termést:

a) *Almák:* áttetsző nyári alma, Lord Suffield, Charlamowsky, croneelsi áttetsző, Mank almája, Lord Grosvenor, Langton páratalanja, téli aranypármén, danzigi bordás, Bismarck, Zuccalmaglio renetje, Cox narancsrenetje, Baumann renetje, ananász renet, Hammerstein miniszter, Champagne renet, báró Berlepsch aranyrenetje.

b) *Körték:* tarka juliusi, zöld Magdolna, takarékkörte Arevouxxi korai, Dr. Gugot Gyula, Vilmoskörte, Vienne diadala, jó Lujza, Clairgeau vajkörteje.

Későn válnak termőre:

a) *Almák:* Gravensteini, masánszki (és ennek minden változata), ponyik. Ezeknél valamivel hamarabb kezd teremni, de még mindig elég sokára hoz gyümölesöt: Sándor cár, málna alma, blenheimi aranyrenet, Boskoopi szép, sikulai, Török Bálint, Ontario, barna fénytelen, Boiken. *Körték:* jó szürke, Gellert vajkörteje, Marianna heregnő, Coloma őszi vajkörteje, társukti espereskörte, Diel, papkörte, Jozefina és Esperen bergamotja.

D. D.

Eladó egy 5 és egy 2 lámpás rádió. Cim a kiadóhivatalban.

Fajtaazonossági

és csiraképességi garancia mellett ajánljuk

legkiválóbb minőségű eredeti, Németországból importált konyha- és virágkerít, gazdasági takarmány- és fű-

magvainkat,

valamint eredeti Quedlinburgból importált eckendorfi takarmány-répamagunkat.

„ERFURTH” Salamon és Stefan

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. sz.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk. — Árjegyzék ingyen.

A bőr és a gummi harca.

Az állattenyésztő elsőrangú érdekei közé tartozik, hogy az általa felnevelt állatok bőrét minél jobban tudja értékesíteni.

Románia bőripara olyan fejlődést ért el, hogy fel tudja dolgozni az egész belföldi bőrmennyiséget. Ezen körülmény lehetővé teszi azt, hogy a gazda el tudja helyezni az általa termelt bőrmennyiséget és a vágások alkalmával ezek ellenértékét, közvetve vagy közvetlenül megkaphassa. A nyersbőrök ellenértéke óriási összegre rug.

Nemrégén feltűnt a gummilábbeli, mely cikknek fogyasztói épen azok, kiket a gummicipő legjobban károsít, a földműves és állattenyésztő.

A gazda ne felejtse el azt, hogy jószága bőrének csak azért van értéke, mert aki azt megveszi, abból lábbelit készít, míg a gummilábbeli egy idegen ország nyersanyaga. Ebből a növényből sem Romániában sem Európában nem terem egy szál sem, míg a bőrlábbeli anyaga, mint már fentebb is említettük, az országban terem.

Mikor tehát bőrlábbelit veszünk és hordunk, akkor egymást segítjük, a pénz nálunk marad. Míg ha gummilábbelit veszünk, ki adjuk pénzünket idegen országoknak. Világos tehát, hogy itt benn annyival szegényebbek leszünk.

Románia tehát, mint mezőgazdasági állam jól kell vigyázzon arra, hogy ne nyomorítsa meg saját vagyontörzsét és ne adja ki pénzét idegeneknek, értéktelen gummiáruért.

Fentemlitett károk nemesak az állattenyésztőt érintik, hanem a földművest is, mivel tudott dolog, hogy a bőroket cser és fenyő kéreggel, faggyuval, valamint növényi és állati zsirokkal és sok más száz belföldön termelt vegyszerrel készítik ki lábbelinek alkalmas bőrökké. Ha tehát bőrből készített cipőt viselünk, kifizetjük a csizmadiának vagy cipőkereskedőnek mindezen belföldileg termelt cikkeket. Megfizetjük természetesen azt a pénzt is, amit a timár fizetett a gazdának a bőrért, a földművesnek a növényért stb. Ezzel szemben, ha gummilábbelit veszünk, akkor megfizetjük a *négerek* fáradságát és azon népek hasznát, kiknek birtokait képezik a gummierdők.

Jó viszont azt is tudni, hogy a gummilábbeli elveszi a *falatot* száz meg százezer gyermektől, anyától és apától, akik mint cipészek, timárok, csizmadiák és bőrgyári munkásokként keresik a mindennapi kenyerüket.

Egy cipész nehezen készít el egy pár cipőt bőrből egy nap alatt, míg gummiból akárki százakra menő párokat gyárthat naponta. Ebből tehát világosan látszik az, hogy a gummi egy másik veszedelmet is jelent, a munkanélküliség növelését, viszont tudni kell, hogy aki kenyér nélkül marad, azt a társadalom kell eltartsa.

De a veszedelem még tovább is megy, mert ezen idegen

anyag nemcsak gazdaságunkat, vagyónkat, társadalmunkat támadja meg, hanem létünk legfontosabb kellékét *egészségünket* is.

Külföldön, ahol a gummigyárosok elpróbálták helyezni ezen meg nem felelő árut, ott a tudomány színe elé állították a dolgot és megvizsgáltatták orvosok és hivatott tudósok által, hogy káros-e vagy nem az egészségre ezen viselet? Megállapították, hogy bizony *nagyon káros az egészségre*, a viselés által lúdtalp képződik, egyes lábizmokat elmozdít helyzetükből, bokasüllyedést okoz, a láb nem szellőzhetvén, mint a rendes bőrcipőben (a gummi nem engedi át a levegőt, a bőr igen), tehát izzadást okoz és ezt nagyban elősegíti és az izzadás néha sebeket, égést is előidézhethet.

B. G.

A LEGNAGYOBB NYERÉSI LEHETŐSÉG

az utolsó

1935 OKTÓBER 15-IKI DÖNTŐ HUZÁSON

van, mert míg az előző három huzáson a nyeremények
összege

69 milliót

tett ki, addig e döntő huzáson

203 milliót

felüli összeg kerül kisorsolásra.

Még vásárolhat sorsjegyet! Ujítsa meg sorsjegyét!

ERDÉLYI ÉS BÁNÁTI FŐELÁRUSÍTÓK:

ARAD:	Banca Goldschmied, Casa de pastrare gen.
BRAȘOV:	Alex. Enkelhardt.
CLUJ:	Banca Iliescu, Banca de Credit Comercial, Economia succ.
ORADEA:	Banca Dacia, Union.
TG.-MUREȘ:	Révész Ernő.

Szövetkezeti élet

Rovatvezető: Dr. Oberding József György.

Magyar szövetkezetek Csehszlovákiában.

A Csehszlovákiában élő magyar testvéreinkről vajmi keveset olvashatunk a napilapokban, pedig az ő sorsukat figyelemmel kísérni sok tekintetben tanulságos lehet számunkra. A kisebbségi sorsban ők is maguk kell megkeressék a boldogulás útját. A kisebbségi élet még olyan fiatal, hogy annak útjait maguk a kisebbségek kell kitapossák s ebből a szempontból igen hasznos a különböző kisebbségi nemzetek gazdasági és kulturális törekvéseit figyelemmel kísérni, hogy a törekvések eredményeiből tanulságot és utmutatást vonhassunk le magunknak.

Ha a csehszlovákiai szövetkezeti mozgalom nemzeti alapon való kifejlődése tekintetében hátrányban vannak csehszlovákiai testvéreink, miután ott csakis a fogyasztási szövetkezeteknek van önálló magyar központjuk, míg a hitel és egyéb szövetkezetek a cseh központok keretében működnek. Ha azonban szövetkezeti szervezetük nem is nyugszik oly széles alapokon, mint a mienk, szövetkezeti életük intenzívebb a mienknél.

A csehszlovákiai magyar fogyasztási szövetkezetek központja, a „Hangya“ központ, 1925-ben alakult Galántán, a volt magyar „Hangya“ szövetkezetek tömörülése útján. A „Hanza“ központ 1925-ben 36 köteléki szövetkezettel kezdte meg működését, míg ma már 187 köteléki szövetkezete van. Áruforgalma az elmúlt évben 182 millió lejre rugott. Jellemző a tagszövetkezetek szövetkezeti öntudatára, hogy áruszükségletük átlag 82%-át a központjuktól szerzik be, míg nálunk nem egy fogyasztási szövetkezet a központtól csaknem teljesen függetlenül szerzi be az áruszükségletét. A „Hanza“ központnak napi 1½ vagon teljesítményű saját malma van, amelyben a falusi szövetkezetek tagjaitól felvásárolt gabonát őrli fel. A szövetkezetek áruellátásának a lebonyolítására 9 teherautót állított be a központ, azonkívül egy propaganda filmautója látogatja állandóan a falvakat. A szövetkezetek 82%-a ma már saját házzal rendelkezik, ragyogó tisztaságu, hófehér berendezésű üzlettel, népkönyvtárral és kultúrteremmel. A központ tagszövetkezetei hitelszükségletének a lebonyolítására 5 évvel ezelőtt a „Hanza“ hitelszövetkezetet létesítette, amelynek saját tőkét 1,350.000 lejre, takaréketétjei pedig közel 25 millió lejre rugnak. A betéti tőke mind a szövetkezeti tagok betétjeiből gyűlt össze. A központ által kiadott „*Hanza*“ Szövetkezeti Ujság 4.600 példányban jelenik meg, amellet minden évben kiadja a központ a 23.000 példányban megjelenő „Hanza“ naptárt.

A csehszlovákiai magyar szövetkezeti mozgalom a nyugati behatás jegyét viseli magán s ha ezideig még kisebb körben is mozog, mint más nemzetek szövetkezeti mozgalma, a felvidéki magyarság szövetkezeti rendszere nem sokban marad a nyugati szomszédnépek szövetkezeti rendszere mögött. Csehszlovákiai testvéreink szövetkezeti mozgalma példát nyújthat számunkra, hogy a céltudatos, kitartó és magabizó munkával mily eredményeket lehet elérni s buzdításul kell szolgáljon szövetkezeti mozgalunk belső megerősítéséhez.

(o. j. gy.)

MESÉBE ILLŐ MEGLEPETÉST

hoz a 8. osztálysorsjáték döntő huzása

1935 OKTÓBER 15

mert

2 drb. 6 milliós, 2 drb. 2 milliós,
16 drb. 1 milliós, 8 drb. 400.000 leies
20 drb. 200.000 leies 102 drb. 100.000 leies stb.

nagyobb nyereség lesz kisorsolva.

Az össznyereségek összege:

203 millió

Vegyen sorsjegyet! :: Ujítsa meg idejében sorsjegyét!

ERDÉLYI ÉS BÁNÁTI FŐELÁRUSÍTÓK:

Arad:	Banca Goldschmied, Casa de păstrare gen.
Braşov:	Fortuna Alex. Enkelhardt.
Cluj:	Banca Ilescu S. A. Banca de credit comercial, Economia succ.
Oradea:	Banca Dacia, Union.
Târgu-Mureş:	Ernest Révész.
Timişoara:	Banca Centrala, Banca de Scont, Banca Timişoarei.

Törvények, rendeletek

Rovatvezető: Dr. Schilling Dezső.

Erdőkitermelési szabályrendeletet adott ki a kormány.

Szeptember 15-én új erdőkitermelési szabályzatot léptetett életbe a földművelésügyi minisztérium. Ennek a szabályrendeletnek a kiadása azért vált szükségessé, mert a romániai mintegy 6 millió 850 ezer hektárnyi erdőségből 2 millió hektárnak még egyáltalán nincsen kitermelési terve, azonkívül másik negyedmillió hektárnyi erdőségnek lejárt a régi kitermelési terve és revizó alatt van. Tekintettel arra, hogy évente körülbelül 300 ezer hektárnyi erdő kitermelési tervét terjesztik fel jóváhagyás végett és így a még nem rendezett erdőjogok elintézése évekig eltarthat, viszont a kitermelés nem szünetelhet emiatt, a minisztérium ideiglenes jelleggel speciális rendelkezéseket léptetett életbe 1935, 1936 és 1937. évekre. *A minisztérium azt reméli, hogy e két év alatt befejeződik az agrárreform által előidézett változások gyakorlati alkalmazása is,* amikor az egész erdőgazdaságot egységes alapokra lehet majd fektetni.

Az új erdőkitermelési szabályzat 63. szakaszában tárgyalja nagy részletességgel a különböző erdészeti törvények rendelkezéseit a faállomány konzerválásáról, minőségi feljavításáról, kitermeléséről és újrafásításáról. Külön fejezet foglalkozik a tagosított erdők kitermelési engedélyeiről, más fejezet a nem tagosított erdőkben való vágás engedélyezéséről, külön rendelkezések szabályozzák a falusi legelők céljaira kijelölt erdők, valamint a falusi legelők területén levő erdők kitermelését, továbbá az erdőkben való legeltetés jogát, az erdők újrafásítását, végül a közbirtokosságok erdőjogait. Mindezek a rendelkezések szélesebbkörű intézkedési jogot biztosítanak a helyi erdészeti és közigazgatási hatóságoknak.

Nem lehet vitatkozni .. mert a húzási eredmények igazolják,
hogy a legszerencsésebb sorsjegyárúsítás a

Banca Ilescu S. A. Cluj

Ujítsa meg sorsjegyét!

Ujítás!

Kérjen prospektust a kollektív játékról!

Egyleti élet

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

V. Gy. Chide 100 lej, F. L. Răseruci 150 lej, Sz. J. Goreni 400 lej.

1935. évre 60 lej tagdíjat fizetett: F. L. Răseruci, S. A., K. O., W. M., dr. cs. J. Gy., Gazd. és Hitelszöv., Adr. Biztosító, dr. Sz. F. Cluj, Hitelszövetkezet Atid, (1936. évre): Gazdakör Suseni P. L., U. S., Cluj, Olvasókör Crasna (1936 évre), gr. K. G. Hațeg, T. M. Curtici, Cs. L. L. Ilia, dr. K. F. Domănesti, Gazdakör Valea lui Mihai, gr. T. L. Gy. Satulung, Hitelszövetkezet Uioara, L. S. Turda, Cukorgyár Arad.

Gyümölcsfák, eserjék, díszbokrok közös beszerzése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idén is közösen óhajtja beszerezni kedvezményes ár és fuvardíj mellett a gazdák részére szükségelt gyümölcsfacsemetéket. Felhívja ezért az érdekelt gazdákat és kerttulajdonosokat, hogy szükségletüket összeírni és az EGE. címére (Cluj, Str. A. Muresan 10.) beküldeni sziveskedenek.

Ingyenes méhészeti tanfolyamokat rendezett az E. M. E. az egyiket Ajudon a másikat Clujon. A két tanfolyamon összesen 70 hallgató vett részt. A legközelebbi tanfolyamot az Egyesület az 1936. év tavaszán rendezi székhelyén.

PIAC

Aradi piaci árak. Buza 350—360 lej, tengeri 300—320 lej, csövesen 220—230 lej, árpa 320—330 lej, zab 315 lej 100 kg-ként.

Oradeai gabonapiac. Buza 340 lej, rozs 240—250 lej, árpa 275—286 lej, zab 260—270 lej, ótengeri 350—380 lej, új csöves 170—190 lej 100 kg-ként.

Piaci árak Brasovban. Buza 380, rozs 280—300, árpa 250—270, zab 250—270, lencse 6—800, fehér bab 380—400, krumpli 80—100 lej 100 kg-ként.

Gyümölcs árak. Az almáért elővételben 4—6 lejt fizettek kg-ként, ma 6—12 lejt minőség szerint. Csemege szőlő 5—8 lej nagyban. Szilva 5—6 lej.

Tőzsdei árak. A helyi tőzsdei árak a következők: buza 77—78 kg-os 2—3% idegen anyaggal 360 lej, árpa 59—60 kg-os 275—280 lej, zab 40 kg-os 300 lej, tengeri 315 lej, fehér mak 1500 lej, fehér bab 330—340 lej, lóhere 8% i. a.-gal 3000—3200 lej, lucerna 3400 lej, I. o. széna 90 lej, II. o. széna 80 lej, hereszéna 120 lej, 100 kg-ként.

V e g y e s

Szerkesztő változás. A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének hivatalos lapja a Szövetkezeti Értesítő szerkesztésében személyi változás történt. Petrovay Tibort a lap szerkesztőjét felelős szerkesztőnek nevezték ki és a szerkesztői ügykört a jövőben Vita Sándor ellenőr fogja betölteni.

A mezőgazdaság helyzete Aradmegyében. Aradi tudósítónk jelenti, hogy a tengeri- és répatermés egyrésze a szárazság miatt elsatnyult. A szőlőtermés a tavalyihoz viszonyítva rosszabb, ugyanis Radnától Ghiorocig 40—45, Ghioroctól Pancotáig 20—25 százalékkal esett vissza. A legutóbbi esőzés az őszi szántásra volt jótékony hatással, amennyiben a már megkezdett munkálatokat folytatni lehet.

Felvétel a téli földmives iskolákba. Az 1935/36. iskolai évre október hó 15-ig lehet beiratkozni az I. G. Ducai, Iernuti, Cimburdi és Tg.-Secuesci téli földmives iskolákba. Felvehetőek a négy elemi végzett 14—26 éves magyar anyanyelvű kiscgazda ifjak. Az iskolák mellett bentlakás is van. Az ellátási és tandíjak, valamint egyéb tudnivalók felől részletes tájékoztatást nyújt mindenik iskola igazgatósága levelező-lapon való megkeresés esetén.

A református lelkészképzés reformja. Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek régi óhaja volt az, hogy a teológiákon a mezőgazdaságtant rendes tárgyként tanítsák, mert a lelkészek nagy része falun helyezkedik el és fizetésének egy részét föld-járandóságban kapja, amelynek megmunkálásához nem ért. Az ilyen papi földek sok esetben bérbe adatnak, kiuzsoráztatnak és elértéktelenednek. A papok kis mintagazdaságokat kellene létesítsenek és e téren is vezetői, példaadói kellene legyenek a népnek. Illetékeshelyeken ily értelemben megtette az EGE szükséges előterjesztéseket és a ref. és unitárius teológiákon előbb heti egy órában, majd egy pár hetes tanfolyamokon e tárgykörből rendszeres előadások tartattak. Most M a k k a i Sándor ref. püspök tollából a Református Szemlében egy nagyon értékes cikk jelent meg e kérdésben. E szerint a jövőben a ref. papjelöltek egy évig gazdasági, szövetkezeti stb. kérdésekben nyernek oktatást és útmutatást. E nagyszerű terv széles látókörre, nagy gyakorlati érzékre vall. A gazdaközönség nagy hálával és elismeréssel fogadta a tervet és keresztülviteléhez sok szerencsét és sikert kívánunk. Nagy érdeke fűződik a terv sikeres keresztülviteléhez az EGE-nek is, mert a gazdakörök szervezése és vezetése, valamint a mezőgazdasági kultúra terjesztése terén értékes képzet munkaezőket fog így találni a lelkészekben.

**Szerezzen minden tag
egy új tagot az E. G. E.-nek!**

Mezőgazdasági gépek, eszközök
és anyagok nagybani lerakata.

Talajmivelő, vető, cséplő,
magtisztító, burgonyakisze-
dő stb. gépek nagy raktára

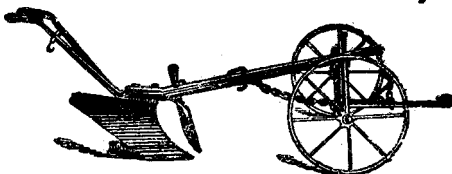
Minden típusu, eredeti

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

Az eredeti Sack eszkö-
zök fő ismertetőjelei:

**Gondos gyártás
és nagyértékű
anyagminőség!**

Csak eredeti Rud. Sack alkatrészeket vásároljon, mert az alkatrész
értékét egyedül az anyag minősége és pontos kivitele szabja meg.

Lerakat:

KLUSCH JÁNOS, CLUJ

Str. Masaryk No. 21. — Telefon 512.

AR SOPOL

PORPÁC

**Holdanként 10 kilogram
vetőmagot takarít meg.**

Üszögmentesség!

Terméstöbblet!

Beszerezhető:

MOSKOVITS IPARTELEPEK R.-T.

növény osztálya

Oradea, Calea Victoriei No. 62-72.

AND. RIEGER

GÉPGYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

S I B I U

Románia legrégebb

és legnagyobb mezőgazdasági gépgyára

Gyártunk elismert legjobb kivitelben:

Rieger-féle váltóékét, Tengeri-vetőgépet, „Soia“-babvetőgépet, Lóhere-vetőgépet, Kapáló- és töltőgető-ekéket, Rétiboronát, Trágyalé-szivattyút, Mútrágyaszóró-gépet, Szénagereblyét, Szalmaprést, Répa- és szecskavágókat, Szőlő- és gyümölcsajtókat, víznyomásost és áttételest. Gyömölcs- és szőlőzúzókat, Acélkeretes cséplőket, Kis cséplőket járgány- és motorhajtásra, Gabonarostákat, triőröket, Olajmagpreseket, Vizszivattyukat, Gyapjufésülőket, Ványolókat és tépőket, Tengerilefjítő gépet, Hengeres darológépeket. Magyar nyelvű képes árjegyzéket ingyen küldünk.

Cluj képviselő:

KLUSCH JÁNOS, Cluj

Strada Londrei No. 21.

Ha
szüksége van
valamilyen

**sport-
cikkre**

forduljon bizalommal
Románia legjobban
felszerelt Sportáruhá-
zához. Nagy választék
vadászati, halászati és
más sportcikkekben.

Roșca Nicolae

CLUJ

Strada Reg. Maria 2.